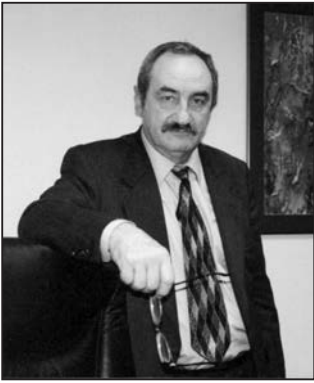

ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСІЯ ЮРІЙОВИЧА МИТРОПОЛЬСЬКОГО 7.04.1942—5.03.2021

5 березня 2021 року пішов з життя Олексій Юрійович Митропольський — добре відомий в Україні та за її межами вчений у галузі морської геології, геохімії та геоєкології, доктор геол.-мін. наук (1989), професор (1991), член-кореспондент НАН України (2003), завідувач відділом сучасного морського седиментогенезу (1987—2015), заступник директора Інституту геологічних наук НАН України (далі — ІГН НАН України) з наукової роботи (1992—2015), радник при дирекції ІГН НАН України (з грудня 2015 р.), голова Відділення літології, геології морів та океанів (з 1992 р.), голова спеціалізованої ради при ІГН НАН України із

захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями 04.00.10 — «геологія океанів і морів» та 04.00.21 — «літологія» (з 1993 р.), головний редактор науково-технічного журналу «Екологія довкілля та безпека життєдіяльності» (2001—2011), Президент Всеукраїнського Благодійного фонду «Геоєко — ХХІ століття» (1999—2011).

Серед імен вчених, які розвивали морську геологію в АН УРСР (НАН України), прізвище О.Ю. Митропольського стоїть у перших рядах.

Олексій Юрійович народився 7 квітня 1942 року в евакуації в м. Алма-Ата Казахської РСР (нині Алмати, Казахстан) у родині службовців. Після закінчення університету у 1965 р. працював старшим техніком-геологом в експедиції Головного управління Держгеолкому СРСР (с. Саранпауль Тюменської обл., Приполярний Урал), в 1967 р. у Всесоюзному тресті «Цветные камни» Мінгео СРСР (м. Москва). З 1968 р. розпочав наукову роботу в Інституті геологічних наук НАН УРСР (м. Київ) під керівництвом чл.-кор. А.Є. Бабинця, пов'язавши своє життя з морською геологією.

У 1971 р. О.Ю. Митропольський захистив кандидатську дисертацію на тему: «Малі елементи в донних відкладах Чорного моря» за фахом «геохімія» у Тбіліському політехнічному інституті, а у 1989 р. — докторську роботу «Геохімія внутрішніх морів (Чорне, Середземне, Червоне, Балтійське) за фахом «геохімія» в Інституті геохімії та фізики мінералів АН УРСР.

Наукова діяльність вченого була спрямована на вивчення широкого кола питань геології океанів і морів. Особливу увагу дослідник приділяв седиментології, геохімії морських донних відкладів, вивченню закономірностей їх формування та поширення, морській геоекології.

Творчий, енергійний, ініціативний, він приймав участь та очолював багато морських та океанічних експедицій. Серед них — Перша спеціалізована геолого-геофізична (металогенічна) експедиція в Індійський океан (19 рейс НДС «Академик Вернадский» (1978—1979 рр.), Літолого-геохімічна та металогенічна експедиція у Червоне море на ГС «Гидролог» (1981 р.), Друга спеціалізована геолого-геофізична (металогенічна) експедиція АН УРСР у тропічну частину Атлантичного океану (28-й рейс НДС «Академик Вернадский» (1983—1984 рр.). З 1984 р. працював у чотирьох спеціалізованих геолого-геофізичних експедиціях на шельфі і континентальному схилі Гвінейської Республіки.

Завдяки зусиллям Олексія Юрійовича було збережено унікальний керновий матеріал, піднятий з дна Світового океану і створено керносковище рейсових матеріалів (понад 6000 одиниць, 12700 погоних метрів), зібраних впродовж кількох десятиліть, що мають величезну наукову та державну цінність.

Серед найвідоміших монографічних робіт науковця — «Гидрогеологические и геохимические особенности глубоководных отложений Черного моря» (Бабинец А.Е., Митропольский А.Ю., Ольштынський С.П., 1973), «Геология и металлогения юго-западной части Красного моря» (Гожик П.Ф., Митропольский А.Ю., Щербаков И.Б. и др., 1988), «Геоэкология черноморского шельфа Украины» (Емельянов В.А., Митропольский А.Ю., Наседкин Е.И. и др., 2004) та «Екогеохімія Чорного моря» (Митропольський О.Ю., Наседкін Є.І., Осокіна Н.П., 2006).

Олексій Юрійович здійснював підготовку фахівців вищої кваліфікації, ним підготовлено 18 кандидатів та 4 доктори наук за напрямом «геологія океанів і морів».

З 1989 до 2010 рр. працював за сумісництвом на посаді професора кафедри загальної та історичної геології геологічного факультету КНУ імені Т.Г. Шевченка, де викладав навчальні курси «Геологія океанів і морів» і «Основи екології». У співавторстві з колегами вперше в Україні видав підручники «Основи морської геології» (2004) та «Морська геологія» (2016).

Науково-організаційна діяльність професора О.Ю. Митропольського відзначалась надзвичайною активністю. З 1993 по 1996 рр. — член експертної Ради ВАК України, спецради при Одеському держуніверситеті імені І.І. Мечнікова та член Національної науково-технічної ради з проблем Світового океану, 1995—1996 рр. — член експертної комісії наук про Землю та Всесвіт і проблеми навколишнього середовища Держфонду фундаментальних досліджень Державного комітету України з питань науки, техніки та промислової політики. О.Ю. Митропольський був членом Наукової Ради НАН України з проблеми «Геологія та геоекологія морів і океанів», Комісії з проблем Світового океану при Президії НАН України, Комісії НАН України з наукової спадщини академіка В.І. Вернадського, експертом INTAS, членом консалтингової групи TACIS, членом редакції багатьох наукових видань.

Науковий доробок О.Ю. Митропольського становить близько 400 друкованих праць, серед яких 13 монографій та атласів. Його праці опубліковані в Росії, США, Франції, Гвінеї, Туреччині, Болгарії.

О.Ю. Митропольський відзначений званням «Заслужений діяч науки і техніки України», він є лауреатом премії імені В.І. Вернадського АН УРСР, нагороджений кількома медалями, почесними грамотами Президії НАН України, грамотою Секретаріату з науки та досліджень Гвінейської Республіки, Державною премією України в галузі науки і техніки, Премією імені М.І. Іванюти УНГА та багатьма іншими нагородами.

Світла пам'ять про Олексія Юрійовича Митропольського — визнаного вченого, дослідника, великого оптиміста, життєлюбця назавжди залишиться в серцях тих, кому пощастило працювати з ним, навчатися у нього, бути поруч.

О.П. Ольштинська, С.М. Довбиш